

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЛЯШЕНКО Ростислав Олександрович – здобувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутнього вчителя.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

LIASHENKO Rostyslav Oleksandrovysh – Applicant of Department of Pedagogy and Education Management Volodymyr Vynnychenko Centraukrainian State Pedagogical University.

Circle of research interests: professional training of future teachers.

УДК 378.47.016:7.01

МУРОВАНА Ірина Володимирівна – здобувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: murovany@mail.ru

РОЗВИТОК ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ КІРОВОГРАДЩИНИ В ПЕРІОД ПЕРЕБУДОВИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Наприкінці ХХ століття розвиток хореографічної освіти на Кіровоградщині зумовлений потребами суспільства, у якому виникла невідповідність підходів у застосуванні застарілих методів та форм навчання з новими вимогами розвитку країни. Разом з тим, назріла нагальна потреба в перебудові хореографічної освіти, розширенні мережі навчальних хореографічних закладів та значного збільшення кількості дитячих хореографічних колективів. За такого підходу дослідження розвитку хореографічної освіти краю в період перебудови є актуальним і своєчасним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень педагогічного спрямування доводить, що вітчизняними науковцями В. Андрущенко, Т. Благовою, В. Богутою, Н. Деделюком, Л. Ейдельманом, А. Золотарьовою, О. Мартиненко, Г. Позняковою, А. Таракановою, Б. Кокуленком, А. Шевчуком, П. Фризом, І. Яценко в різній мірі обґрунтовано й розкрито зміст тих чи тих підходів щодо аналізу наукових явищ у галузі хореографічної освіти. Тематика нашого наукового пошуку значно доповнює дослідження вищеназваних науковців і уможливило схарактеризувати розвиток хореографічної освіти Кіровоградщини в зазначений історичний період.

Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні процесу перебудови хореографічної освіти Кіровоградщини

наприкінці ХХ століття.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наприкінці ХХ століття в Україні формується нова концепція мистецької освіти, яка полягає в підвищенні якості художньо-естетичного виховання молоді. Нові вимоги визначила Національна доктрина, затверджена Указом Президента від 17 квітня 2002 року, пріоритетним напрямком якої стало оновлення освітньої галузі, випереджальний, інноваційний розвиток школи, підвищення кваліфікації викладачів хореографії, апробація інноваційних методів у хореографічних колективах.

Відбувається докорінна зміна форм, методів та змісту навчально-виховного процесу. Навчання в хореографічних колективах набуває популярності й в кінці 90-х на початку 2000-х років масово створюються гуртки сучасної хореографії. Але значно гальмує навчальний процес відсутність програмного забезпечення та відсутність чіткої структури викладання предметів сучасних напрямків хореографії, що певним чином впливає на досконалість отриманих знань, умінь і навичок вихованців.

Однією з ознак перебудови освіти взагалі, та хореографічної освіти зокрема, стала вимога запровадження системного підходу в організації навчально-виховного процесу. Принцип системності полягав у побудові хореографічної освіти з визначенням мети навчання, змісту та форми, принципів, методів, діагностики результатів.

Важливим принципом став принцип гуманізації освіти, пріоритетом якого є розвиток творчої особистості дитини, створення умов для реалізації нахилів, формування художньо-естетичних смаків та уподобань. Нарешті, провідною рисою перебудови освіти став диференційований підхід у навчанні, самостійна робота щодо виконання творчих завдань, позитивне емоційне мотивування в опануванні предметів хореографічного профілю.

Також інноваційним і значним зрушенням у розвитку хореографічної освіти на Кіровоградщині кінця ХХ століття можемо назвати початок формування професійної хореографічної освіти, перехід від самодіяльності до створення хореографічних гуртків на базі закладів освіти.

Так, у 90-х роках Кіровоградський обласний дитячо-юнацький центр перетворюється на науково-дослідний центр апробації нового змісту навчання, запровадження нових педагогічних технологій, вивчення та використання в практичній діяльності інноваційних процесів. Заклад поступово входить у п'ятірку лідерів кращих навчально-виховних центрів України. Керівники закладу використовують новітні форми і методи роботи з вихованцями, удосконалюють зміст роботи в гуртках та художніх колективах. Головним завданням творчого пошуку викладачів є формування гармонійно розвинутої особистості вихованця, виявлення і розвиток його нахилів, здібностей, адаптація в новому сучасному суспільстві. У зазначений період «на базі закладу працювало 180 гуртків різних профілів, кількість учнів складало 3,5 тисячі осіб» [2, с. 75]. Художні колективи дитячо-юнацького центру підтримували міцні міжнародні зв'язки. 1996 року заклад увійшов до складу Європейської Асоціації закладів вільного часу великих міст Європи, Всеукраїнського руху «Педагоги за мир та порозуміння». Художні колективи презентували високу виконавську майстерність на сценах України та за її межами.

У закладі було запроваджено нові форми роботи, як-от: творчі звіти хореографічних колективів; всеукраїнські семінари, обмін досвідом; проведено низку масових заходів, а саме: іменинні тижні, Новорічні свята, фестивалі на базі закладу, активними учасниками яких стали вихованці дитячих хореографічних гуртків обласного дитячо-юнацького центру та хореографічних колективів України. Так, 1999 року на базі закладу відбувся щорічний Міжнародний фестиваль дитячої творчості, присвячений

Всесвітньому Дню Землі, у якому презентували виконавську майстерність дитячо-юнацькі колективи України, Росії, Болгарії, Польщі, Франції, Чехії, Японії та США. Активну участь у підготовці фестивалю та конкурсній програмі взяли вихованці дитячих хореографічних колективів «Росинка» та «Час Пік».

Швидко збільшується кількість хореографічних колективів, які починають працювати в позашкільних закладах та дитячо-юнацьких клубах. Так, 1990 року на базі дитячо-юнацького клубу «Ровесник» відділу сім'ї та молоді Кіровоградської міської ради було створено зразковий хореографічний ансамбль «Метелиця». Під керівництвом Т. Нагурної колектив став неодноразовим переможцем всеукраїнських та міжнародних конкурсів та фестивалів, з-поміж яких: фестиваль «Майбутнє Європи», Всеукраїнський фестиваль «Біла лелека», конкурс хореографічного мистецтва «Сузір'я талантів», Всеукраїнський фестиваль «Штурм», Міжнародний фестиваль «Албена» (Болгарія).

Розпад Радянського Союзу вніс корективи і в процес хореографічної освіти в ансамблі «Конвалія». «1991 року хореографічний ансамбль очолює В. І. Завіна, який на той час був членом президії Федерації спортивного танцю України» [6, с. 284]. Концертна програма колективу оновлюється і доповнюється новими постановками, хореографічними композиціями, які виконуються і сьогодні, з-поміж яких: «Аргентинське танго», «Формейшн латиноамериканський», «Формейшн західноєвропейський» та інші. Збільшується склад учасників ансамблю. Колектив отримує перемогу на Міжнародному фестивалі «Дунайський бал» (Румунія). Важка економічна ситуація в Україні, припинення фінансування колективу, майже поставили його на шлях зникнення. За такої ситуації В. І. Завіна створює приватну фірму з виготовлення танцювальних атрибутів, прибуток якої врятував існування «Конвалії».

1996 року Міжнародний олімпійський комітет оголошує про повне визнання Міжнародної федерації танцювального спорту та його повноправного членства в своїх структурах. «З цього часу бальний танець розглядається як артистичний вид спорту» [6, с. 290]. Це уможливило ансамблю «Конвалія» налагодити міжнародні партнерські зв'язки та вийти на професійний рівень хореографічного мистецтва.

Хореографія ансамблю «Конвалія» відрізнялася культурою виконання, елітністю,

професійністю та витонченим смаком. Постановки балетмейстерів унікальні, не схожі на постановки інших колективів. Музичний супровід та костюми захоплювали глядача своєю вишуканістю. Важливим стратегічним рішенням керівника колективу було збільшення складу та удосконалення пріоритетів з підготовки дитячих груп ансамблю, що в майбутньому уможливило започаткування неперервного навчання з подальшим вступом на хореографічні відділення до ВНЗ.

Якісним змінам у хореографічній освіті посприяла кардинальна зміна змісту та методів навчання в дитячих колективах. Якщо раніше в колективах діти різного віку могли навчатися разом, групи були змішані за віком і здібностями, а хореографічна освіта мала на меті навчання всіх охочих, то згодом такі підходи втратили актуальність. Першою рисою перебудови освіти стала побудова чіткої системи отримання танцювальних знань та навичок, другою рисою була робота з дітьми різного віку з поступовим переходом від початкового рівня до середнього, від середнього до вищого. Такий перехід супроводжувався поступовим ускладненням навчального матеріалу, який обов'язково відповідав віковим та фізичним можливостям учнів. Практична робота поєднувалася з науково-методичною. Керівниками колективів було створено нові програми, у яких висвітлювалася методика роботи з кожною групою ансамблю, відповідно можливостям учнів та напрямків хореографічного мистецтва. Згідно обов'язковою стала робота відповідно до структури уроку та аналіз результатів діяльності.

Продовжує активно працювати ансамбль «Росинка», який не зазнав катаклізмів і фінансової кризи. На цей час колектив мав потужну матеріальну базу. Адміністрація максимально підтримувала реалізацію творчих планів керівника, створювала умови для участі у фестивалях, сприяла пошиттю нових костюмів, фінансовому забезпеченню. Колектив успішно гастролював у Німеччині та Франції.

Не зважаючи на економічну кризу в країні, масового закриття хореографічних колективів, танцювальний рух на Кіровоградщині у 90-х роках набирає обертів, створюються хореографічні колективи на базі шкіл міста і області. Ця тенденція значно вплинула на перебудову дитячої хореографічної освіти та розвиток професійної хореографічної освіти краю.

Так, 1993 року на базі середньої загальноосвітньої школи №16 створюється

хореографічний ансамбль «Вікторія» – керівник Вікторія Кохно. Концертна програма колективу відрізнялася різноманітністю та різножанровістю. Для постановки хореографічних композицій, етюдів, мініатюр використовувалися елементи народного, сучасного та класичного танців, що урізноманітнювало навчально-виховний процес у колективі. «В репертуарі представлені постановки, з-поміж яких: «Козаченьки», «Перепляс», «Безпритульники», «Румунський танець», «Одна родина», «Шкільна пора». «Секундоміри» та інші» [6, с. 247]. Колектив «Вікторія» був постійним учасником та переможцем міського фестивалю-конкурсу «Степові джерела».

Інноваційні підходи до запровадження сучасних технологій хореографічного мистецтва презентували педагоги хореографічних колективів сучасного танцю. Так, 1994 року на базі Кіровоградського центру дитячої та юнацької творчості Іриною Кузьміною було створено «Джаз-рок балет Час Пік». Колектив мав не значну кількість учасників старшого шкільного віку. Учні вивчали переважно естрадний напрямок хореографії. Цікавою формою роботи колективу стала співпраця з композитором О. Кононенком зі створення спільних музично-хореографічних композицій. Першою такою постановкою була хореографічна композиція «Чорна кава». Згодом учні залучаються до постановки хореографічної мініатюри «Шпана», веселого дівочого номеру «Курочки», ліричного хореографічного етюду «Амено», запального динамічного «Джексона», хореографічної композиції «Дитячий світ», хореографічної картинки «Купальські ігри» та «Талісман».

Новою формою роботи хореографічного ансамблю «Надія» – керівник Тетяна Мутнова, який було створено 1995 року на базі загальноосвітньої школи №18 стало поєднання сучасного танцю та бального, стилізація народного танцю. Учні опановували техніку виконання, вивчали предмети сучасних напрямків хореографії, стилізовані танці.

Саме використання в роботі оригінального музичного матеріалу – синтезу народного та сучасного танцю, стало відмінною особливістю створеного 1995 року на базі загальноосвітньої школи № 32 хореографічного ансамблю «Анюта», який очолила Ганна Ніжнікова. Основним напрямом роботи колективу стає стилізований народний танок.

Динамічно розгортається процес розвитку хореографічної освіти на базі

позашкільних навчальних закладів. Так, 1996 року на базі центру позашкільного виховання «Оріон» Кіровоградської загальноосвітньої школи-інтернату, ліцею «Сокіл», було засновано дитячий хореографічний ансамбль «Алегро», керівниками якого стали Н. Мілентій та Ю. Мілентій. Колектив створив репертуар, у якому переважали складні технічні постановки танців народів світу. Акторська майстерність, яскраві сценічні костюми та висока техніка виконання хореографічних композицій неодноразово допомагали учасникам ансамблю перемагати на міжнародних та всеукраїнських конкурсах хореографічної майстерності.

Так, 1998 року хореографічний ансамбль «Алегро» став лауреатом VI міського фестивалю дитячого хореографічного мистецтва «У вихорі танцю», а 1999 року переможцем фестивалю-конкурсу творчості дітей-інвалідів та дітей-сиріт «Повір у себе».

1997 року на базі Будинку культури «Радій» Наталією Мошиною створюється хореографічний ансамбль сучасного спортивного танцю «Форсаж». Колектив став єдиним в обласному центрі з опанування нових напрямків сучасної хореографії: диско, хіп-хоп, техно, тектонік, хаус. Вихованці мали змогу отримати належну акробатичну підготовку.

Продовжують свій творчий шлях створені раніше колективи міста та області. Так, 1996 року на базі міського Палацу культури м. Світловодськ Л. Москаленко заснувала дитячий хореографічний ансамбль класичного танцю «Тальйони». Репертуар колективу складався з хореографічних постановок класичного напрямку. Вихованці ансамблю отримали можливість вивчати класичний танець і демонструвати свої здібності на сценах міста та області.

Разом з тим, в області з'являються нові колективи, які також широко пропагують хореографічне мистецтво та народний танець. Так, аматорський хореографічний колектив «Натхнення», який було засновано Є. Орлеком на базі Бобринецького сільськогосподарського технікуму, мав безліч перемог на всеукраїнських оглядах-конкурсах та фестивалях. Залучення молоді до творчості, пропагування здорового способу життя та наповнення вільного часу студентів хореографічною творчістю формували позитивні якості учасників колективу.

Значну увагу вихованню засобами хореографічного мистецтва та фізичному розвитку своїх учнів приділяли керівники хореографічного ансамблю «В гостях у казки». Так, 2000 року колектив став

учасником Міжнародного фестивалю в дитячому центрі «Артек». Творчі зустрічі, обмін досвідом з іншими колективами, фізичні навантаження в екологічно чистому місці відіграли позитивну роль у формуванні гармонійно розвиненої особистості вихованців.

Міжнародні зв'язки розширює у своїй діяльності хореографічний ансамбль «Росинка». Так, 2000 року колектив отримує запрошення до Міжнародного дитячого центру «Артек» [6, с. 240]. Ціла низка перемог свідчила про високий рівень хореографічної освіти його учасників. Слід зазначити, що велика увага приділялася керівниками у створенні хореографічних композицій на основі українського фольклору. Це такі композиції як: «Українська полька», «Козачок», «Віночок», «Слисаветградські витинанки», «Зимові розваги», «Гребіночка», «Покутський грайливий», «Закарпатський танець», «Женчики», танець-жарт «Колобок», «Чарівниці», «На полонині».

Разом з тим, програма хореографічного ансамблю «Росинка» яскраво презентувала сучасний напрям хореографічного мистецтва. Постановки в стилі джаз-модерн відрізнялися високою технікою виконання, унікальністю творчого задуму балетмейстера та професійною акторською майстерністю виконавців. У репертуарі колективу налічувалося більше 20 сучасних композицій, з-поміж яких: «Магія», «Слабка ланка», «Квіти», «Весна», «Листя», «Ремуда», «Острів закоханих альбатросів», «Посвята дощу і сонцю», «Фантазії Чикаго», «Казка про казку», «Болеро», «Джаз», «Ноктюрн», «Зайнька».

Учні загальноосвітніх навчальних закладів продовжували поповнювати лави новостворених хореографічних колективів Кіровоградщини. Змінюються керівники хореографічного ансамблю «Час Пік». Колектив отримує свою першу нагороду на конкурсі-фестивалі «На порозі XXI століття» (м. Москва). З 2000 року ансамбль очолює І. В. Мурована. Керівником колективу створюється та затверджується авторська навчальна програма, що значно вплинуло на якість хореографічної підготовки вихованців. Особливістю навчально-виховного процесу став диференційований підхід, виконання самостійних творчих завдань, створення учнями власних етюдів та хореографічних композицій. Цінною на наш погляд була нова форма співпраці з батьками. Залучення батьків до створення хореографічних етюдів для випускних концертів та святкових заходів позитивно мотивувало батьків та учнів до

занять в хореографічному ансамблі.

Значно розширюється міжнародна діяльність колективу та з'являється можливість участі в перших професійних проєктах. Так, 2006 року «Час Пік» отримує дві перші премії на Міжнародному фестивалі «Браво» (Росія) та дипломи Міністерства освіти та науки України. 2007 рік відзначений першим Гран-прі на Міжнародному фестивалі присвяченому Всесвітньому Дню Землі. Цього ж року колектив гастролює в Сербії та Німеччині. 2007 року І. В. Мурована запрошена головним балетмейстером художнього фільму «Пушкін». 2008 року колектив стає лауреатом першої премії Міжнародного фестивалю «Созопольська панорама».

Пошук нового змісту та форм роботи, стимулює розвиток навчально-методичної роботи в хореографічних колективах. Так, 2000 року хореографічний ансамбль «Анюта» став організатором та базою для проведення семінару для керівників хореографічних колективів міста. На базі ансамблю було започатковано Всеукраїнський фестиваль «Свято танцю з «Анютою».

Продовжують свій розвиток хореографічні колективи області. Керівники ансамблів «Віночок» (м. Олександрія) та «Степівчанка» (м. Новоукраїнка) віднаходять цікаві, нові форми і методи роботи, які сприяють залученню дітей до занять у хореографічних колективах.

Інноваційні підходи в хореографічному мистецтві, впровадження нових ідей та проєктів спостерігається в роботі новостворених колективів Кіровоградщини. Згодом у м. Світловодськ було засновано студію Л. Москаленко.

У колективі створено концертну програму, підготовлено велику кількість костюмів та реквізиту. Хореографічні постановки створювалися на матеріалах класичного, народного та сучасного танців. Відмінною особливістю балетмейстерських робіт Л. Москаленко стала спроба інтегрувати в одній композиції декілька стилів хореографічного мистецтва, створити хореографічні композиції на основі синтезу сучасного і народного, сучасного і класичного танцю.

Слід зазначити, що успішність такої творчої роботи доведена значною кількістю перемог на обласних, всеукраїнських та міжнародних конкурсах і фестивалях. Зокрема, саме Л. Москаленко стала ініціатором і організатором відомих фестивалів з хореографії «Звичаї українського народу», «Барви рідної землі», «Полум'яна мова танцю».

Пропагандою хореографічного мистецтва та залученням молоді до вступу в навчальні заклади хореографічного спрямування безпосередньо займалися керівники хореографічних колективів та викладачі Олександрійського училища культури, які сприяли створенню умов для продовження безперервної хореографічної освіти, позитивно мотивували студентів до навчання на хореографічних факультетах.

Хореографічний ансамбль Олександрійського училища культури був неодноразовим учасником міських та обласних заходів. Разом з тим, кількісний склад ансамблю щороку поповнювався новими учасниками, які були кращими випускниками дитячих хореографічних колективів області. Таким чином, різні школи підготовки вступників, різноманітні техніки виконання хореографічних вправ розширювали можливість створення нових хореографічних композицій.

Висновки і перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, на основі опрацьованих матеріалів та на підставі аналізу процесів розвитку дитячої хореографічної освіти Кіровоградщини можна стверджувати, що діяльність колективів якісно змінювалася, в області значно збільшилася кількість хореографічних колективів, які запроваджували нові стилі хореографічного мистецтва. Окрім того, значно зростали вимоги до застосування інноваційних методів і принципів у навчально-виховному процесі та збереження традицій хореографічного мистецтва. Перспективи подальших досліджень пов'язані з узагальненням процесу розвитку хореографічної освіти в дитячих хореографічних колективах Кіровоградщини на початку XXI століття.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. П. Модернізація освіти: політика і практика // Педагогіка і психологія. – 2002. – №3. – С. 12–15.
2. Історія Кіровоградського обласного центру дитячої та юнацької творчості / Кизименко В. О., методист ОЦДЮТ. – Кіровоград, 2006. – 136 с.
3. Кремень В. Г. Філософія освіти XXI століття // Освіта України. – 2002. – №102 – 103. – С. 6–7.
4. Кремень В. Г. Модернізація освіти – важливий чинник соціального, економічного і політичного розвитку України. // Вісник НАН України. – 2001. – № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/All/herald/2001-03/7.htm>
5. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. – №33. – С. 4–6.

6. Похиленко В. Ф. Танець між небом і землею / В. Ф. Похиленко. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. – 352 с.

REFERENCES

1. Andrushchenko, V. P. (2002). *Modernizatsiia osvity: polityky I praktyky // Pedagogika i psykholohiia*. [Modernization of education: policy and practice]. Kyiv.

2. Kyzymenko, V. O. (2006). *Istoriia Kirovohradskoho oblasnoho tsentru dytiachoi ta yunatskoi tvorchosti*. [The history of Kirovohrad regional center of children and youth creativity]. Kirovohrad.

3. Kremen, V. H. (2002). *Filosofia osvity XXVI stolittia*. [Philosophy of education of the XXI century]. Kyiv.

4. Kremen, V. H. (2001). *Modernizatsiia osvity – vazhlyvyi chynnyk sotsialnoho, ekonomichnoho I politychnoho rozvytku Ukrainu*. [Modernization of education is an important factor of social, economic and political development of Ukraine]. Kyiv.

5. *Natsionalna doktryna rozvytku osvity*. (2002). [National doctrine of education development]. Kyiv.

6. Pokhylenko, V. F. (2012). *Tanets mizh nebom I zemleiu*. [The dance between heaven and earth]. Kirovohrad: Imeks-LTD.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МУРОВАНА Ірина Володимирівна – здобувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, керівник «Народного художнього колективу» ансамблю сучасного танцю «Час Пік» комунального позашкільного навчального закладу «Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості».

Наукові інтереси: розвиток дитячої хореографічної освіти на Кіровоградщині (остання чверть ХХ – початок ХХІ століття).

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MUROVANA Iryna Volodymyrivna – the seeker of the department of pedagogical studies and educational management of Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: development of children's choreographic education in Kirovohrad region in the late 70-s of the 20th century.

УДК 378.147:371.3

ПЕТРОВА Світлана Ігорівна – аспірантка кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка
e-mail: blotskaya.sveta@mail.ru

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Формування вищої освіти в Україні на сьогодні є одним із найважливіших соціально-економічних та соціально-культурних завдань. У «Національній доктрині розвитку освіти України ХХІ століття» підкреслюється необхідність досягнення принципово нового рівня якості професійної підготовки спеціаліста у вищій школі, здатного працювати по-новому в сучасному полікультурному та інформаційному суспільстві. Введення нових освітніх стандартів, входження України в Болонський процес стимулюють формування нових підходів і розробку принципово нових критеріїв якості освіти. Усе більшого розвитку отримують нові освітні технології, засновані на ефективному використанні в

навчальному процесі ВНЗ сучасних засобів і методів навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різні аспекти методологічного і теоретичного характеру, які стосуються навчально-виховного процесу у вищих педагогічних навчальних закладах розглядаються такими вченими як О. Антонова, Н. Бабич, І. Бакаленко, О. Бандура, О. Біляєв, А. Береснєв, Н. Волошина, Н. Гез, О. Дубасенюк, Л. Калініна, В. Кремень, Н. Кузьміна, Л. Мірошніченко, С. Ніколаєнко, С. Ніколаєва, Н. Ничкало, В. Паламарчук, Г. Паринов, М. Пентиліук, І. Раченко, С. Сисоєва, В. Сластьонін, Р. Суровцева, О. Сухомлинська, А. Щербаков та ін. Учені визначають необхідність змін у професійній підготовці майбутніх учителів та модернізації